

زمان پاسخ‌دهی فقط از طریق اینترنت ۱۴۰۳/۰۶/۲۴ تا ۱۴۰۳/۰۶/۱۰

همکار گرامی: در این نوبت تعداد **۵ نمونه** مجھول برای انجام آزمایش مولکولی **HBV-DNA** به صورت **qualitative** و **quantitative** به آزمایشگاه شما ارسال شده است.

تذکرہ ۱: تاطلعاً ثانوی، آزمایش‌های فوق برنامه (نظیر EBV-DNA و CMV-DNA و HCV-RNA) که در برخی دوره‌های گذشته ارسال می‌شد، مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد.

تذکرہ ۲: همچنین در این دوره، ارزیابی "کیفیت عملیات ذخیره سازی" در آزمایشگاهها بر روی نمونه‌های فریزشده و نگهداری شده از دوره‌های قبل بعمل نمی‌آید. معدلک لطفاً ویلهای اصلی حاوی تتمه نمونه مجھول و ویلهای حاوی عصاره زنومی (پس از استخراج اسیدنوکلئیک) را در دمای مناسب منجمد کنید تا بتوان از آنها در نوبتهاي بعدی برای بررسی های پیش‌بینی شده دیگر استفاده نمود.

تذکرہ ۳: نیازی به پست کردن اوراق این دستورالعمل نیست و میتوانید آنرا در مستندات کاری آزمایشگاه بایگانی نمائید.

وارسی نامه آزمایش‌های بخش مولکولی هپاتیت ب (بصورت ۵ آزمایش کمی و ۵ آزمایش کیفی)

ردیف	مراحل کاری	انجام شد
۱	مطالعه کامل تمام بخش‌های دستورالعمل، به ویژه بخش انجام آزمایش (بخش ب در پائین صفحه ۲) و بخش گزارش دهی (بخش ج در صفحه ۵)	☐
۲	تکمیل جدول ثبت اطلاعات پایه مربوط به آزمایش HBV کمی (q-PCR) مندرج در صفحه ۳ این دستورالعمل و آزمایش کیفی در جدول صفحه ۴	☐
۳	انجام آزمایش‌های لازم روی تمام ۵ نمونه (با هر شماره کدی). توجه شود که انجام آزمایش کیفی / گزارش نتیجه POS NEG یا گزارش نتیجه کیفی از کدهای روی برچسب نمونه‌ها در خانه‌های بالای جداول	☐
۴	ثبت نتایج کمی و کیفی در جداول پنجمگانه (مندرج در صفحه ۶) با بذل توجه در وارد کردن دقیق بخش باقیمانده از کدهای روی برچسب نمونه‌ها در خانه‌های بالای جداول	☐
۵	مراجعته به سایت برنامه و درج و انتقال تمام موارد کتبی شده از روی این مجموعه به نرم افزار آنلاین.	☐
۶	چاپ گزارش نهایی هر پنج نمونه آزمایش مولکولی HBV (و نه TB) در سربرگ آزمایشگاه با مهر و امضاء مسئول فنی و ارسال پستی آن اوراق به دفتر برنامه ایکوپاپ	☐
۷	بایگانی این دستورالعمل هشت صفحه‌ای در مجموعه مستندات آزمایشگاه	☐

«دستورالعمل کار روی نمونه مجهول ارزیابی مولکولی (PCR) برای آزمایش HBV»

نمونه های ارسالی برای ارزیابی تستهای تکثیری اسید نوکلئیک (N.A.T) در لوله های استریل فاقد قطعات ژنومی ناخواسته و فاقد نوکلئاز (RNAse-free, DNase-free) و در لاف دولایه پلاستیکی پرس شده (double heat- sealed nylon foil) (ارائه گردیده است. لطفا از نظر نشتی احتمالی کنترل نمایید و در صورت هر گونه ایجاد، بلافاصله به دفتر انجمن اطلاع دهید.

نظرات مثبت و منفی خود را در مورد **جهاردهمین دوره ارزیابی آزمایشگاهی مولکولی با تکمیل فرم نظرسنجی یا از طریق سایت برنامه و یا شماره تماس (۸۸۹۷۰۷۰۰۰ داخلی ۱) در میان بگذارید.**

روش کار:

(الف) آماده سازی / نگهداری / پایداری: در این دوره محتويات یک بسته شامل ۵ ویال بصورت مایع آماده در حجم حداقل ۲۰۰ تا حداقل ۴۵۰ میکرولیتر در اختیار شما قرار گرفته است ولذا نیازمند هیچگونه افزودنی و عملیات بازسازی (reconstitution) نمی باشد. میزان نمونه لازم در اکثر روش‌های رایج در آزمایشگاههای مولکولی کشور ما (استخراج دستی و دستگاهی) حدود ۲۰۰ تا ۲۵۰ میلیمتر مکعب است. توجه داشته باشید که به منظور بازداشت برخی از آزمایشگاهها از تکرار بی مورد آزمایش روی نمونه های مجهول (و شبیه تر کردن هر چه بیشتر عملیات مهارت سنگی حاضر با عملیات واقعی در آزمایشگاهها)، مقدار نمونه های ارسالی در یک حجم معقول حداقل تنظیم شده است. بعلاوه از طریق این چالش قصد داریم ترفندهای معمولی در هنگام قلت حجم را نیز توسط همکاران آزمایشگاهی مورد ارزیابی قرار دهیم.

- تذکریک - ماده مهمول ارسالی در برنامه های کیفیت سنجی این دوره، عموما از نمونه بالینی پایدار شده (از سرم یا پلاسما - بعضا آغشته به عصاره‌ی لکوسیتی یا از CSF یا از مایع کشت ویروس) و تا حدامکان گندزدایی با رعایت کلیه احتیاطات عمومی لازم (Universal Precautions) (Inactive) شده فراهم آمده است ولی علیرغم همه اقدامات بی خطرسازی، باید نمونه بیولوژیک بالقوه بیماربزا کار شود.
  - تذکردو - نمونه های ارسالی، قابل نگهداری دریچجال و دردمای ۲ تا ۸ درجه سانتیگراد هستند و پس از برداشتن دریوش و باز شدن لوله ها و به شرط نگهداری دردهمای مذکور، دست کم به مدت حداقل ۲ هفته (حدود ۱۵ روز) با احتساب ۲ روز اضافه پس از بسته بندی اولیه) قابل استفاده است. قبل از آغاز به کار، محتویات ویال ها را به خوبی مخلوط کنید و سپس سانتریفوژ نمائید (simple shake, pulse-spin). از انجماد و ذوب مکرر نمونه ها بپرهیزید و در صورت نیاز، مقسومی از هر نمونه (aliquote) تهیه نمایید و به فریزر با دمای مناسب منتقل کنید.
  - در صورت بروز هر گونه علائم واضح دال برخراibi احتمالی و الودگی، نمونه ارسالی قابل استفاده نیست و لازم است مراتب به همراه مستندات مربوطه فورا به «دفتر برنامه ارزیابی خارجی کیفیت» گزارش شود.

ب) انجام آزمایش: لازم است آزمایش HBV-DNA را در اسرع وقت با یک روش کمی و یک روش کیفی رایج در آزمایشگاه خود (و نه الزاماً طبق تمام روش‌های موجود در جداول صفحات بعدی) از مرحله استخراج تا مرحله صدور پاسخ نهایی، (from Genomic Extraction to Reporting) در یک محیط مناسب روش‌های مولکولی، (PCR clean environment) و مطابق در خواست انجام دهد.

- برای پرهیز از دیگر تاثیرات محیطی، لطفاً ویال نمونه در معرض آفتاب یا نور UV بطور طولانی مدت قرار نگیرد. توجه داشته باشید که بعضی لامپهای مهتابی، کم مصرف یا جیوه ای موجود در آزمایشگاه بتویله اگر خوب کار نکنند و خراب شده باشند- میتوانند از خود تابش فرابینفش ساطع کنند و اثر نامطلوبی- ولو اندک - علی الخصوص بر روی نمونه های حساس ایجاد نمایند.

با قیمانده‌ی نمونه‌ها را بلافاصله پس از اتمام کار، بمظور بررسی‌های بعدی در فریزر نگهداری کنید (در دمای حداقل -20°C و کمتر؛ حتی ترجیحاً در -70°C) و تا روش‌شدن نتایج نهایی و حتی حین دوره‌های بعدی، حداقل تا پیکسال در حالت بخ زده از آنها مراقبت نمائید. از این عملیات طی دوره‌های بعدی پرای "ازدیابی کیفیت ذخیره سازی" در آزمایشگاههای مولکولی شما استفاده خواهد شد.

جدول ثبت اطلاعات پایه در مورد آزمایش‌های مولکولی HBV برای پنج (۵) نمونه مجھول ارسالی.

EQAP -

کد شناسائی آزمایشگاه:

نام آزمایشگاه:

نام آزمایشگاه نام و نام خانوادگی نام پسر اولیه نمونه مجھول بر حسب میکروپرینتر:	☐ روش پیشنهادی در آزمایشگاه (Laboratory - developed) به کمک معرفهای داخل آزمایشگاهی (Home-brew) در صورت امکان پروتکل یا مرجع مربوطه را تعیین نمائید:				الف) شیوه استخراج (Extraction) و تاریخ انجام آن: ۱۴۰۳ / - - -												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Lot No:</th><th>شرکت نمایندگی در ایران</th><th>کشور / شرکت سازنده کیت</th><th>نام کیت استخراج</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>سال خرید</td><td>سال ساخت</td><td>شرکت نمایندگی در ایران</td><td>کشور / شرکت سازنده ابزار</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td> نام ابزار استخراج و مدل آن (یا شماره سریال): </td></tr> </tbody> </table>						Lot No:	شرکت نمایندگی در ایران	کشور / شرکت سازنده کیت	نام کیت استخراج	سال خرید	سال ساخت	شرکت نمایندگی در ایران	کشور / شرکت سازنده ابزار			
Lot No:	شرکت نمایندگی در ایران	کشور / شرکت سازنده کیت	نام کیت استخراج														
سال خرید	سال ساخت	شرکت نمایندگی در ایران	کشور / شرکت سازنده ابزار														
			نام ابزار استخراج و مدل آن (یا شماره سریال):														
☐ روش پیشنهادی آزمایشگاه (Laboratory - developed) ؛ در صورت امکان پروتکل یا مرجع مربوطه را تعیین نمائید:				ب) شیوه تکثیر و شمارش (Amplification & Quantitation) و تاریخ انجام آن: ۱۴۰۳ / - - -													
سال خرید دستگاه	سال تولید دستگاه	مدل یا مارک	نام دستگاه ترموسایکلر	نام کشور سازنده کیت بهمراه شماره سریال:	HBV نام روش یا نام کیت	☐ با استفاده از کیت تکثیر ☐ با استفاده از کارتریج یا تراشه ای											

جدول ثبت اطلاعات پایه(کیفی)

برنامه ارزیابی خارجی کیفیت (EQAP)

دوره چهاردهم مولکولی / زنومی

همزمان با دوره چهل و هشتم (یعنیان نوبت اول عمومی در سال ۱۴۰۳)

جدول ثبت اطلاعات پایه در مورد آزمایش کیفی روی ۵ نمونه مجهول ارسالی.

EQAP -   کد شناسائی آزمایشگاه:

نام آزمایشگاه:

توجه: از آنجاییکه معمولاً حساسیت روش‌های کیفی مولکولی برتر از روش‌های کمی است (usually due to the difference between LoD & LoQ)، در دوره حاضر برای تمام ۵ نمونه لازمست آزمایش به روش کیفی نیز انجام گردد. چنانچه آزمایشگاه شما از روش جداگانه‌ای برای انجام آزمایش‌های دارای نتیجه کیفی (با گزارش مثبت و منفی) استفاده نمیکند، میتوانید اطلاعات این صفحه را مشابه جدول صفحه قبل تنظیم نمایید اما باید هنگام ثبت گزارش، نتیجه‌ی را به صورت qualitative را به صورت quantitative ارائه دهید.

نحوه ماهه مستخرجه (output) بر حسب میکروپریز:	نحوه اولیه نمونه مجهول (input) بر حسب میکروپریز:	☐ روش پیشنهادی در آزمایشگاه (In-House developed) (بکمک معرفه‌های داخل آزمایشگاه) در صورت امکان بروتکل یا مرجع مربوطه را تعیین نمایید:						الف) شیوه استخراج (Extraction) تاریخ انجام عملیات: استخراج: ۱۴۰۳ / -- / --
		Lot No:		شرکت نمایندگی در ایران	شرکت سازنده:	نام کیت استخراج:	☐ با استفاده از کیت تجاری	
سال خرید	سال ساخت	شرکت نمایندگی در ایران	شرکت سازنده:	نام دستگاه استخراج/و مدل:	☐ دستگاهی (روش تمام یا نیمه اتوماتیک) ☐ کارتریجی ☐ تراشه ای	ب) شیوه تکثیر (Amplification) و تاریخ انجام: ۱۴۰۳ / -- / --		
سال خرید	سال تولید	مدل یامارک	نام دستگاه ترموسایکلر	نام کشور سازنده:	نام روش/کیت HBV:		☐ با استفاده از کیت تجاری ☐ غیره	
☐ روش پیشنهادی آزمایشگاه (با ذکر مرجع مربوطه):						ج) شیوه آشکارسازی (Detection) محصول		
با استفاده از رنگ عمومی (مثل ساپیرگرین)	☐	هیبریدیزاسیون	☐	الکتروفورز روی ژل	☐			
با استفاده از مواد فلورورسانس/پروب	☐	غیره:	☐	با استفاده از مواد رادیواکتیو	☐			

آدرس دفتر: تهران- خیابان فاطمی- میدان گلها- خیابان هشت بهشت- کوچه اردشیر- پلاک ۲۹ کد پستی: ۱۴۱۴۷۳۴۷۱۱

ج) گزارش دهی نتایج:

- در این دوره انتظار میرود که مجموعاً ۱۰ نتیجه آزمایش طی مهلت تعیین شده گزارش شود به این صورت که:
لازم است برای تمامی ۵ ویال ارسال شده بر طبق قالب کدهای مندرج در جداول پنجمگانه صفحه ۶ (کدهای نیمه تکمیل شده)، آزمایش **کمی** (HBV q-PCR) انجام پذیرد. همچنین انجام آزمایش به روش **کشفی** (یا گزارش نمودن نتیجه بصورت کیفی مثلاً بصورت **Not Detected** یا **DETECTED** و غیره) نیز الزامی است. چنانچه در آزمایشگاه شما از روش جداگانه‌ای برای انجام آزمایش‌های دارای نتیجه کیفی استفاده نمیشود، آنگاه میتوانید نتیجه‌ی حاصله از همان آزمایش کمی را بر حسب تفسیر عدد بدست آمده، به یک گزارش مثبت یا گزارش منفی تبدیل نموده و اعلام نمائید.

د) پایان کار، لطفاً گزارش‌های بدست آمده را به ۲ صورت ذیل اعلام نمائید:

- ج-۱) **نتیجه آزمایش‌ها** را در مکان‌های مناسب در جداول صفحه ۶ درج نمائید. جهت ثبت **اطلاعات پایه آزمایشها**، جدول صفحه ۳ و ۴ را تکمیل نمائید. نهایتاً همه موارد را در سایت برنامه وارد کنید.
همچنین تاکید میگردد اگر چند روش آزمایشی مختلف را در آزمایشگاه خود انجام داده و مایلید به منظور مقایسه عملکرد آنها، نتیجه‌ی همه انواع را بصورت کتبی در جدول گزارش نمائید، ابتدا از جدولهای مد نظر خود به تعداد مورد نیاز کپی تهیه کرده و مکان‌های مربوطه را پر کنید اما منحصراً یکی از آن روشها را بعنوان روش ارجح خود (بمنظور آنالیز نهایی داده‌ها) انتخاب نموده و به ما اعلام نمائید.
تاکید میشود که در پایان مرحله‌ی ثبت نتایج بر روی فرم‌های کاغذی، لازم است محتویات آنها را در نرم افزار مبتنی بر شبکه (با رجوع به نشانی تارنمای انجمن دکترای علوم آزمایشگاهی طبق آدرس ذیل همین ورقه) وارد نمائید و **نیازی به ارسال پستی برگه‌های این کتابچه نمی‌باشد**.

- ج-۲) همچنین الزاماً باستی نتیجه هر ۵ مورد آزمایش‌های **کمی** و **مورد آزمایش‌های کمی** را به مثابه یک بیمار، در سیستم پذیرش و جوابدهی آزمایشگاه خود (یا آزمایشگاه ارجاع پذیر طرف قرارداد خود) وارد نمایید (با درج کد نمونه به عوض **نام بیمار و با نوشتن "دوره چهاردهم EQAP" بجای نام پزشک**) و پس از چاپ و امضای برگه‌های آزمایش توسط مسئول فنی، آنها را به دفتر برنامه ارزیابی کیفیت خارجی پست نموده یا تصویری از آن را در سامانه‌ی برنامه بارگزاری نمائید. این قسمت از کار، تنها مربوط به آزمایش‌های **HBV-DNA** است (و نه پاسخهای **TB** مولکولی).

اوراق این دستورالعمل را میتوانید نزد خود نگه دارید. در برنامه‌های مهارت سنجی همواره توصیه میشود یک نسخه اضافه از فرمهای تکمیل شده و جداول اصلی را جهت قیاس نتایج، کنترل عملکرد پرسنل و تجهیزات و اساساً انجام هرگونه پیگیری بعدی، کپی نموده و بایگانی فرمائید.

توجه :

ممکن است دست کم یک ماه پس از اتمام دوره، فرمی برای برخی آزمایشگاهها ارسال شود که درباره روش مورد استفاده در آزمایشگاه شما سوالات کوتاه و ساده‌ای را مطرح میکند و بخشی از برنامه EQAP محسوب میگردد. همچنین امکان دارد این بخش از برنامه بطور تصادفی برای چند آزمایشگاه به شکل تلفنی انجام پذیرد. خواهشمند است به دقت به آنها پاسخ دهید. (این پرسشها عموماً درباره: حد حساسیت روش؛ محدوده خطی بودن آن؛ استفاده از انواع کنترل داخلی؛ مرحله افزودن کنترل به فرآیند آزمایش؛ نوع کنترل مصرفی (تکثیری و غیرتکثیری)؛ نوع نمونه‌های شایع مورد آزمایش؛ انواع ژنوتیپ‌های قابل تشخیص با روش مورد استفاده؛ بیشترین و کمترین شماره چرخه ظهر (Ct) یا آستانه مثبت شدن؛ نیمرخ منحنی و سوالات معمولی دیگری می‌باشد که **انتظار می‌رود پرسنل بخش PCR** به خوبی با آنها آشنا باشند و البته به سادگی می‌شود پاسخ آنها را با استناد به SOP یا از بروشورهای مورد استفاده، یا از گزارش روزانه دستگاه‌ها و ... استخراج نمود).

آدرس دفتر: تهران- خیابان فاطمی- میدان گلهای- خیابان هشت بهشت- کوچه اردشیر- پلاک ۲۹ کد پستی: ۱۴۱۴۷۳۴۷۱۱

برگه ثبت نتایج HBV-DNA

انجمن علمی دکترای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی - ایران

برنامه ارزیابی خارجی کیفیت (EQAP)

دوره چهاردهم مولکولی / زنومی

همزمان با دوره چهل و هشتم (یعنوان نوبت اول عمومی در سال ۱۴۰۳)

توجه: کدهای مربوط به برچسب نمونه‌ها، نیمه تکمیل هستند. ثبت چند رقم باقیمانده در کادرهای مربوطه، الزامی است.

نتیجه آزمایش‌های مولکولی HBV كمی و کیفی
NAT.1- 69 0348- ☐ ☐ ☐ ☐	NAT.1- 69 0348- ☐ ☐ ☐ ☐	NAT.1- 69 0348- ☐ ☐ ☐ ☐	NAT.1- 69 0348- ☐ ☐ ☐ ☐	NAT.1- 69 0348- ☐ ☐ ☐ ☐
تذکر: الزاما تمام نقطه چین‌ها تکمیل شود: Ct:-----
Result (as Standard Viral load): ----- IU/ μ L ----- IU/mL ----- $\log_{10}$ IU/mL	Result (as Standard Viral load): ----- IU/ μ L ----- IU/mL ----- $\log_{10}$ IU/mL	Result (as Standard Viral load): ----- IU/ μ L ----- IU/mL ----- $\log_{10}$ IU/mL	Result (as Standard Viral load): ----- IU/ μ L ----- IU/mL ----- $\log_{10}$ IU/mL	Result (as Standard Viral load): ----- IU/ μ L ----- IU/mL ----- $\log_{10}$ IU/mL
Result (as Copy Number): ----- # / mL ----- $\log_{10}$ copies/mL	Result (as Copy Number): ----- # / mL ----- $\log_{10}$ copies/mL	Result (as Copy Number): ----- # / mL ----- $\log_{10}$ copies/mL	Result (as Copy Number): ----- # / mL ----- $\log_{10}$ copies/mL	Result (as Copy Number): ----- # / mL ----- $\log_{10}$ copies/mL
Pos ☐ Neg ☐ نتیجه کیفی:	Pos ☐ Neg ☐ نتیجه کیفی:	Pos ☐ Neg ☐ نتیجه کیفی:	Pos ☐ Neg ☐ نتیجه کیفی:	Pos ☐ Neg ☐ نتیجه کیفی:

آدرس دفتر: تهران - خیابان فاطمی - میدان گلها - خیابان هشت بهشت - کوچه اردشیر - پلاک ۲۹ کد پستی: ۱۴۱۴۷۳۴۷۱۱

صفحه ۶ از ۸

سایت برنامه: eqap.iacld.com

سایت انجمن: www.iacld.com

تلفن: ۸۸۹۷۰۷۰۰-۸۸۹۷۹۲۶۳

پرسشنامه اختصاصی نمونه های مولکولی هپاتیت ب:

انتقادات و پیشنهادها و شکایات خود را درباره برنامه فعلی (نوبت چهاردهم) EQuAP مولکولی (اعم از اظهارنظر در مورد کیفیت نمونه ها، فرمهای جوابدهی، شیوه آنالیز و غیره) ذیلًا بطور کوتاه اعلام بفرمائید:

۱- آیا آزمایشگاه شما میتواند بمنظور انجام بهتر موازین کنترل کیفیت در سطح کشور و توسعه ارزیابی های کیفیتی، به برنامه EQAP مولکولی یاری رساند؟ بله خیر
 اگر بله در چه زمینه هایی مایل به همکاری هستید؟

(در این زمینه میتوانید مستقیماً با آقای دکتر محمدمهدي محمدی مدیر بخش تستهای مولکولی برنامه ارزیابی خارجی کیفیت نیز تماس بگیرید.)

۲- آیا در حال حاضر تستهای مولکولی دیگری مرتبط با HBV انجام میدهید؟ بله خیر اگر بله؛ نام ببرید.

۳- آیا در آزمایشگاه شما انواع تست های مرتبط با HCV-PCR انجام می شود؟ اگر بله؛ لطفاً نام ببرید.

۴- به غیر از برنامه فعلی EQAP که بصورت HBV-PCR (كمی و گاهی کیفی) و HCV-PCR (كمی و گاهی کیفی و زنوتیپ) و TB (کیفی و نیمه کمی) ارائه شده است، انجام چه تستهایی را دربخش مولکولی برحسب تنوع نیازهای پزشکان و آمار درخواستها (یا بدلیل خلاهای نظارتی و حتی بمنظور بهبود کیفیت کار آزمایشگاهها و رفع نارضایتی بیماران و پزشکان) در برنامه های آتی ما مناسب یا ضروری میدانید؟

۵- آیا در سایر برنامه های ارزیابی کیفیت مولکولی برای هپاتیت ب و ث (مثلاً برنامه های خارج از کشور) عضویت دارد؟ بله خیر اگر بله؛ نام ببرید: آزمایش ارسالی از سوی

۶- آیا در آزمایشگاه شما - چنانچه ضرورت ایجاب نماید - برای حصول اطمینان از همخوانی جواب آزمایش های زنومی بیمار، تست های ایمونوسرولوژی مرتبط (همچون HBsAg, anti HIV و anti-HCV) بعنوان آزمایش پشتیبان (Supportive Test) مورد استفاده است؟ بله خیر لطفاً بطور خلاصه توضیح دهید:

۷- در آزمایشگاه شما چند نفر از پرسنل به کار انجام آزمایشگاهی مولکولی عفونی مرتبط با HBV و HCV-DNA و CMV-DNA و EBV-DNA مشغول هستند؟ ..... نفر

۸- آیا پرسنل انجام دهنده این آزمایش، دارای تست منفی الایزا (برای HBV و یا HCV-DNA) هستند؟! یا اساساً برای این ممنظور بررسی بعمل نیامده است؟ بله خیر

۹- آیا پرسنل انجام دهنده این آزمایش، دارای تست منفی PCR (برای HBV-DNA و یا HCV-DNA) هستند؟! یا اساساً برای این ممنظور بررسی بعمل نیامده است؟ بله خیر

۱۰- به نظر شما انجام تستهای الایزا (موضوع بند شماره ۸) و خصوصاً تستهای PCR (موضوع بند شماره ۹) برای پرسنل برش مولکولی و تصمیم گیری خاص برای ادامه کار پرسنل بر حسب نتیجه آن، ضرورتی دارد؟!

۱۱- آیا در آزمایشگاه شما از digital PCR استفاده میشود؟ بله خیر اگر بله؛ لطفاً در مورد مارک مورد استفاده و مزایای آن توضیح کوتاهی ارائه دهید:

۱۲- آیا فریزرهای موجود در بخش مولکولی در آزمایشگاه شما مختص همان بخش هستند یا به طور مشترک با دیگر بخش ها مورد استفاده می باشند؟ بله خیر

- ثانیا: نحوه کنترل کیفیت دمای آنها در چه فاصله زمانی انجام می شود و به چه وسیله ای؟

- ثالثا: آیا این فریزرها از نوع بدون برفک (با نشان No Frost) می باشند؟ چرا؟

سوال علمی دوره چهاردهم:

نتایج ارزیابی تست های مولکولی دوره های ۴۴ و ۴۵ نشان داد که متاسفانه حساسیت سنجشی (LoD یا LoQ Analytical Sensitivity) در برخی از روش های رایج (اعم از روش های استخراج یا روش های تکثیر) از میزان مطلوبی برخوردار نیست. این موضوع به تفاریق با رجوع به نمودارهای ارائه شده در تارنمای برنامه ایکوآپ برای چند دوره اخیر مشهود است. حال تصور کنید که آزمایشگاه شما به رغم استفاده از خوشنامترین کیت های استخراج و تکثیر، ویرال لود پائین تری را در مقایسه با دیگر آزمایشگاه ها گزارش کرده و بنابراین، حساسیت آزمایشگاهی پائینی را نشان داده است.

اینک یک یا چند روش و ترفندهای آزمایشگاهی را برای افزایش حساسیت سیستم آزمایشی خود پیشنهاد کنید:

اولا-

ثانیا-

ثالثا-

تذکر: اگر در دوره های قبل به سوالهای مطرحه پاسخ نداده اید یا احتمال میدهید که هم اکنون قادرید پاسخ های بهتری به آن سوالات نیز (با ذکر شماره دوره) جواب دهید:

(چنانچه به صورت مسئله دوره های قبل دسترسی ندارید، با دفتر برنامه ایکوآپ تماس بگیرید).

همکار گرامی:

چنانچه آزمایشگاه شما بدليل کمبود کیت یا دیگر محدودیتها، به روشهای ساده‌تر یا غیرخودکار روی آورده است، لطفاً از همانها استفاده کنید و نتایج حاصله را گزارش نمایید تا بتوانیم ارزیابی بهتری از وضع موجود در آزمایشگاه های کشور بدست آوریم. متاسفانه اینگونه رایج است که برخی از آزمایشگاهها صرفا برای انجام نمونه های ایکوآپ (چه در حوزه مولکولی یا غیر آن)، سنگ تمام میگذارند و انحصاراً از پیشرفته ترین شیوه های موجود در آزمایشگاه و یا از سیستمهای بسته برای این منظور کمک میگیرند (و نه بطور روشن برای نمونه های بیمارانشان) که متاسفانه ارزشیابی درستی از وضعیت واقعی کار آزمایشگاهها بدست نمیدهد. متنمی است برای سنجش و پایش هرچه بهتر نتایج و وضعیت گزارش دهی این تستها در کشور، به دفتر برنامه ایکوآپ یاری رسانید.